

hi100rky

Škola, Slováci a don Cimatti

Genialita dona Bosca spočívala aj v tom, že pre mladých ľudí vedel primerane dávkovať to, čo potrebovali pre život. My to máme zhrnuté v heslách: kostol, dom, škola, ihrisko. V podstate ide o duchovný život, rodinnú pohodu, školu do života a pohodu, v ktorej sa stretnú priatelia. Každá oblasť potrebuje skvelých múdrych ľudí.

My si dnes všimneme, ako sa naši slovenskí saleziánski mladíci v začiatkoch vysporiadali so školou a ako sa v nej stretli s vynikajúcim človekom, saleziánom, učiteľom – donom Vincenzom Cimattim. Najprv si ho predstavme.

Bohom obdarený učiteľ

Don Vincenzo Cimatti sa narodil v roku 1879 a ako trojročný osirel. Mamka musela ťažko pracovať na tkáčskom stoji, aby vychovala viacero svojich detí. Veľmi dbala na náboženskú výchovu a svojich chlapcov posielala do oratória. Tam Vincenza, ešte ako dieťa, nosil na chrbte jeho brat.

Ako trojročného ho mamička priviedla do kostola vo Faenze, kde mal práve don Bosco kázeň: „Vincentko, pozri sa, pozri sa na dona Bosca!“ povedala mu mamka a zdvihla ho uprostred davu, ktorý sa zišiel pozrieť na svätca. Vincenzo si na celý život zapamätal tú dobrotivú tvár staručkého dona Bosca.

Keď otvorili saleziáni vo Faenze školu, chodil tam sedem rokov. A bol veľmi veselý, plný hier, obdarený inteligenciou a talentami. Páčila sa mu najmä hudba, dal dokopy desaťčlenný chlapčenský zbor. V šestnástich rokoch išiel k saleziánom, v roku 1905 bol vysvätený za kňaza.

Okrem teológie vyštudoval prírodné vedy, poľnohospodárstvo, filozofiu, pedagogiku, a v Parme i hudobnú kompozíciu. Nečudo, že tak všestranne pripravený človek učil seminaristov. No cítil, že Pán ho volá na misie. I napísal hlavnému predstavenému donovi Rinaldimu, že chce ísť medzi mladých, kde je najväčšia chudoba. Japonsko bolo na tom vtedy zle, takže ho predstavený posielal práve tam.

Japonský don Bosco

Don Cimatti dorazil spolu s ďalšími saleziánmi do Japonska vo februári 1926. A hneď si to zamierili medzi chudobných mladíkov. K apoštolátu používal to, čo mu najviac išlo – hudbu. Dal dokopy zbor a uskutočnil 800 koncertov. Získal tým veľké sympatie verejnosti ku kresťanstvu a najmä k saleziánom. V roku 1933 prichádzajú saleziáni do Tokia. A dielo sa pekne rozrastá.

No do tohto rozvoja prišla strašná druhá svetová vojna a 40 japonských saleziánov bolo povolovaných na front. Z nich bolo desať zabitých. Po skončení vojny nastali veľmi ťažké časy, Japonsko bolo hospodársky na kolenách. No don Cimatti to nevzdával.

Keď don Tassinari, riaditeľ saleziánskeho domu v Tokiu, buduje pre 260 chlapčenských sirôt mestečko so školami, ihriskami, bývaním, don Cimatti mu píše: „*Budem sa ti snažiť pomáhať, ako len budem môcť.*“ Ale keď vidí, koľko energie a peňazí to stojí, usmerňuje spolubratov: „*Nebude to cement a železo, čo spasí japonskú mládež.*“

V roku 1949 ako 70-ročný požiadal predstavených, nech iný vedie celé japonské saleziánske dielo. Stalo sa a on odchádza do seminára, kde je direktorom. Sprevádza mladých bohoslovcov, spovedá ich, učí svoje obľúbené predmety a tiež rád pracuje ako záhradník. Zomiera 86-ročný – v roku 1965, a to s úsmevom na perách. Bol to vznešený odchod k Otcovi. V Japonsku pôsobil 40 rokov a zanechal tam nezmazateľnú stopu.

Slováci a don Cimatti

Slovenskí mladíci idúci po prvej svetovej vojne na štúdiá do Talianska museli prekonať viacero bariér. Začiatky to boli krvopotné. Hlavne kvôli škole. Nebezpečné boli najmä výročné skúšky. Kto prepadol z dvoch predmetov, musel štúdiá zanechať a prejsť na remeslo. Neskôr sa mohol stať saleziánom koadjutorom.

Mnohí boli na hrane prepadnutia, ale ako im hovoril don Hlubík: „*Chlapci vydržte, len sa modlite. Hlava sa vám neskôr otvorí.*“ A mnohým sa aj otvorila, takže neskôr sa stali vynikajúcimi profesormi.

V roku 1924 skončili noviciát viacerí slovenskí mladíci a prichádzajú do Turína na Valsalice študovať filozofiu a pedagogiku. Patrí medzi nich Karľubík, Kostolanský, Rafajdus, Jašík. Direktorom tu bol práve don Vincenzo Cimatti. Bol profesorom literatúry a pedagogiky.

Privítanie od dona Cimattiho

Naši prví saleziáni spomínajú, ako pekne ich don Cimatti privítal. Jeden uvádza, ako ho pri stretnutí zasýpal láskavými otázkami: „*Ako sa máš? Nič ti nechýba? Učenie ti ide? Potrebuješ pomoc? Máš nejaké ťažkosti? Neboj sa! Tu ti bude dobre...*“ Náš klerik bol až udivený od takej láskavosti. Lebo doteraz sa musel dosť predierať týmto svetom a teraz takéto povzbudenie a láskavé slová.

A keď sa inokedy ktorýsi náš klerik sťažoval, že v talianskej literatúre niektoré pasáže od Boccaccia nepovzbudzujú k dobrému životu, don Cimatti mu prisvedčil: „*Ah, Boccaccio sporcaccio... Boccaccio je sviniar, netráp sa s tým.*“ (Už Janko Hlubík vytrhal niektoré stránky z Československého slovníka od Rusinského, lebo obsahovali niektoré výňatky z Boccacciových diel a boli neslušné. Žeby išlo o preventívny systém v praxi?)

Akokoľvek, don Cimatti bol už pripravený na misiu do Japonska, takže naši saleziáni s ním na čas spojenie prerušili.

Posila zo Slovenska

V septembri 1936 odišlo na misie šesť slovenských saleziánov. Do Japonska odchádza koadjutor Jozef Forner a don Jozef Figura. Ten svoj odchod na misie opísal v knihe Spod Tatier pod Fudžijamu takto:

„Nechcel som ísť do Japonska len tak naprázdno. Otec Cimatti nám odporúčal, aby sme priniesli aj nejaké peniaze na stavbu nových kostolov, na novú priemyselnú školu v Tokiu, na udržiavanie domova pre starých a domova pre siroty. Dozvedel som sa, že otec Cimatti má vždy prázdne vrecká. Preto som chodil po nedeliach po okolitých farnostiach, všade som mal svätú omšu a kázeň. A ľudia vediac, že idem na misie, boli naozaj štedrý. Navštívil som v Nitre otca biskupa Dr. Karola Kmeťku, ktorý bol veľkým podporovateľom misií a obdivovateľom saleziánov a chcel ich mať čím skôr aj v Nitre. Dal mi na cestu svoje požehnanie a štedrú finančnú podporu. Štedro ma obdaril aj trnavský biskup Dr. Pavol Jantausch, ktorý bol hrdý, že z jeho diecézy ide do misií pracovať rehoľný kňaz.

Rozlúčka s rodnými Šenkvicami bola 8. septembra na sviatok narodenia Panny Márie. Pri tejto rozlúčke mi ani na um nezišlo, že to bude trvať celých dvadsaťosem rokov, kým zase uvidím svojich drahých a rodný kraj.“

Nezabudnime ani na koadjutora Jozefa Fornera (1905 – 1983), ktorý v Japonsku založil vynikajúcu grafickú školu. Tá sa časom zmenila na Grafický inštitút a existuje aj dnes. Netreba hádam ani pripomínať, že patrí medzi špičkové diela vo svojom obore. Istotne literárne činný don Cimatti vydal svoje diela aj cez túto našu inštitúciu.

Druhá vlna saleziánov

Nuž don Cimatti sa isto potešil finančným prostriedkom od dona Figuru, ale hlavne aj ďalším slovenským spolubratom, ktorí do Japonska prišli. V januári 1949 dorazil mladý salezián, rodák z obce Černík pri Nitre Štefan Foltin. Na písacom stolíku bolo vždy jeho heslo – jedna veta, ktorú pravdepodobne pochytil od dona Cimattiho a podľa ktorej ozaj žil: „Smile, God Loves You! – Usmievaj sa, Boh ťa miluje!“

V roku 1954 to bol Ľudovít Sucháň a v roku 1957 don Jozef Heriban. Ten po ukončení svojich štúdií odišiel vyučovať biblické vedy do Tokia. V rokoch 1957 – 1967 bol profesorom Svätého písma v saleziánskom Teologickom študentáte v Chofu (Tokio). Zároveň zastával funkciu špirituála bohoslovcov. Takže s donom Cimattim bol v dennodennom kontakte.

Don Sucháň mohol donovi Cimattimu trochu konkurovať v hudbe ba i v literatúre, lebo, ako je známe, poslednú zbierku napísal v hexametroch. Básnická zbierka sa volá Posledný makovník. Ak niekto nevie o čo išlo v tých hexametroch, tak akýsi lapaj povedal, že to bol stredoveký slovenský rap.

Veľká inšpirácia

Don Cimatti bol veľmi inšpiratívny človek. Vynikal svojou inteligenciou, nadhľadom, pevnou vôľou, iniciatívou, dobrotou, láskavosťou, záujmom o dobro bratov i ľudí. Nešetril úsmevom a ani svojím krásnym hlasom. Jeho operety sa veľmi často hrali v saleziánskych školách a oratóriách. Niekoľko generácií klerikov ho volalo *maestro*.

Veľmi ovplyvnil kultúru v saleziánskych dielach. A aj pod jeho vplyvom sa v našich slovenských oratóriách zrodilo veľa operetiek. Donovia Strečanský, Olos, Dermek, Hlubík patrili v tomto obore medzi špičku.

Jeho život nám ukazuje, kým naozaj bol – nielen svätcom, ale aj opravdivým človekom, ktorému hudba spontánne vychádzala zvnútra. V roku 1991 bol vyhlásený za ctihodného. Je zaujímavé, že pochádzal z rodiny svätcov. On je ctihodný, jeho sestra Mária Raffaella sa stala rehoľnou sestrou a v roku 1996 bola blahorečená a brat Alojz, salezián koadjutor zomrel v chýre svätosti. Nuž sme na rade. Inšpirovať sa ním pre veľké činy na záchranu mladých.